

Handläggare
Ana Camargo Valencia (Mk)
Miljökontoret
Enhetschef
Ana.Camargo-Valencia@sodertalje.se

Mottagare
Miljönämnden

Remiss om delredovisning av regeringsuppdraget ”Uppdrag att främja en mer effektiv och enhetlig tillsyn enligt miljöbalken” M2021/02410

Kontorets förslag till nämnden

Miljönämnden antar kontorets förslag till tjänsteskrivelse daterad 2022-05-10 som sitt eget yttrande.

Sammanfattning av ärendet

Naturvårdsverket har, tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen och länsstyrelserna, på regeringens uppdrag redovisat förslag om ändrad tidsperiod för planer för tillsynsvägledning enligt 3 kap. 17 § miljötillsynsförordningen (2011:13) och för den nationella tillsynsstrategin enligt 3 kap. 20 §. Förslaget innebär att den nationella tillsynsstrategins längd bör omfatta en period om fyra år och att planer för tillsynsvägledning bör omfatta en period om två år. I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på Naturvårdsverkets m.fl. förslag i avsnitt 4 om ändrade tidsperioder för planer för tillsynsvägledning och för den nationella tillsynsstrategin.

Miljökontoret anser att det är positivt att den övergripande miljöstyrningen utvecklas och förbättras så att vi får en mer likvärdig miljö- och hälsoskyddstillsyn över hela landet. För kontorets del är det mest angeläget att nödvändig tillsynsvägledning koppad till den nationella strategin de facto tas fram innan utpekade tillsynsaktiviteter i strategin ska utföras. Innehållet i tillsynsvägledningsmaterialet bör även uppdateras och revideras regelbundet.

Kontoret föreslår att miljönämnden ska anta kontorets tjänsteskrivelse som sitt eget yttrande.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2022-05-10

Remiss från Naturvårdsverket om delredovisning av regeringsuppdraget ”Uppdrag att främja en mer effektiv och enhetlig tillsyn enligt miljöbalken” M2021/02410

Ärendefördjupning

Bakgrund

Miljötillsynen och sanktionssystemet i miljöbalken utreddes i samband med Miljötillsynsutredningen som redovisade sitt uppdrag i juni 2017. Regeringen vidtog därefter vissa åtgärder mot bakgrund av utredningens förslag, bland annat en precisering av tillsynsbegreppet och en möjlighet att ingripa mot en kommun som inte sköter sitt uppdrag. Nya bestämmelser om nationella mål för tillsynen och en tillsynsstrategi infördes i 3 kap. 19–20 §§ miljötillsynsförordningen (2011:13). Länsstyrelserna fick uppdrag att bedöma behovet av ytterligare kommunal samverkan.

Naturvårdsverket ska tillsammans med Folkhälsomyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Statens jordbruksverk och länsstyrelserna utveckla samarbetsformer och genomföra åtgärder i syfte att främja en mer enhetlig och effektiv tillsyn och en mer samlad tillsynsvägledning enligt miljöbalken. Naturvårdsverket samordnar uppdraget som innefattar följande:

- Övervägande hur långa perioder den nationella tillsynsstrategin och tillsynsvägledningsplanerna enligt 3 kap. 17 § miljötillsynsförordningen bör omfatta.
- Arbetsmodell som kan användas vid utarbetandet av en sådan nationell tillsynsstrategi som följer av 3 kap. 19 § miljötillsynsförordningen (2011:13).
- Plan för en ökad digitalisering som, med beaktande av säkerhetsskyddslagen (2018:585), kan leda fram till nya arbetssätt och till digitala lösningar för såväl tillsynsvägledning som för tillsyn och rapportering.
- Förslag på åtgärder för att utveckla en samlad nationell uppföljning och utvärdering av tillsyn och tillsynsvägledning i enlighet med 3 kap. 21 § miljötillsynsförordningen.
- Förslag på åtgärder för att särskilt utveckla och förbättra uppföljning av kommunernas tillsynsarbete och ta fram lämpliga indikatorer som kan belysa betydelsen av samverkan mellan kommuner inom områden som direkt eller indirekt påverkar genomförandet av tillsynen.
- Kriterier för vilken kompetens inom tillsynen som behövs samt analysera konsekvenserna av ett lagstadgat krav på att den personal som utför tillsyn ska ha relevant utbildning och erfarenhet för de uppgifter som ska utföras.
- Plan för fort- och vidareutbildning för personer som arbetar med tillsyn.

Regeringsuppdraget har delats i fem deluppdrag genom överenskommelse inom Tillsynsrådet, som fungerar som övergripande strategisk samordningsgrupp för regeringsuppdraget:

1. Nationell strategi för miljöbalkstillsynen - ta fram en arbetsmodell för att utarbeta en nationell tillsynsstrategi - överväga perioder för nationell tillsynsstrategi och tillsynsvägledningsplaner
- 2a. Åtgärder för att utveckla en samlad nationell uppföljning och utvärdering av tillsyn och tillsynsarbete
- 2b. Utvecklat och samordnat råd och stöd till tillsynsmyndigheterna
- 2c. Plan för ökad digitalisering
3. Kompetens och utbildning - ta fram kriterier för kompetens inom tillsynen - ta fram en plan för fort- och vidareutbildning för personer som arbetar med tillsyn.

Myndigheternas förslag avseende tillsynsstrategins samt tillsynsvägledningsplaners längd

Förslaget avseende deluppdrag 1 innebär att den nationella tillsynsstrategins längd bör omfatta en period om fyra år samt att tillsynsvägledningsplanerna bör omfatta en period om två år. Nuvarande tidsperioder för både tillsynsstrategin och tillsynsvägledningsplaner är tre år. Den nationella strategin är relativt resurskrävande att ta fram. Att den sträcker sig över en period om fyra år möjliggör en bättre planering och genomförande av strategin för såväl tillsynsmyndigheter som tillsynsvägledningsmyndigheter. Fyra år ökar också möjligheterna att strategiskt arbeta med de fokusområden som strategin lyfter fram, till exempel genom att arbeta med olika typer av tillsynsinsatser kopplat till ett visst fokus. Strategin ska vid behov revideras årligen vilken borde räcka för att tillgodose att innehållet är aktuellt. En fyraårig strategi synkar också i tid med den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP). Om regeringen beslutar att strategin ska vara fyraårig så borde nuvarande strategiperiod förlängas så att den avser perioden 2022–2025.

Strategin utgör grund för delar av innehållet i de statliga myndigheters tillsynsvägledningsplaner. I och med att den nationella strategin finns är det sannolikt att tillsynsvägledningsplanerna får mindre betydelse för tillsynsmyndigheterna. Tillsynsmyndigheternas intresse vad gäller strategin är att den

tillsynsvägledning som behövs för att stödja strategin tas fram. Tillsynsvägledningsplaner har störst betydelse för den centrala myndighetens egen verksamhetsplanering. Förordad tidperiod om två år bedöms ge bäst förutsättningar för att möjliggöra såväl synkroniseringen av arbete med strategi och tillsynsvägledningsplaner som att kunna fylla tillsynsvägledningsplanerna med relevant information.

I redovisningen finns det även en övergripande ungefärlig tidplan för genomförandet av deluppdragen. Man pekar även på vikten av att ha i bred samverkan. En utmaning som lyfts kopplat till samverkan i regeringsuppdraget är kommunernas delaktighet eftersom kommunerna är mycket viktiga samverkansparter vars delaktighet behövs i uppdraget. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har meddelat att kommunerna i dagsläget är tveksamma till att avsätta personalresurser i regeringsuppdraget.

Kontorets synpunkter

Miljökontoret anser att det är positivt att den övergripande miljöstyrningen utvecklas och förbättras så att vi får en mer likvärdig miljö- och hälsoskyddstillsyn över hela landet. Kontoret ser inga hinder med att den nationella tillsynstrategin sträcker sig över en period om fyra år under förutsättning att strategin är relevant och aktuell under perioden. Kontoret ser inte heller något problem med att de tillsynsvägledningsplaner som de statliga myndigheterna använder sig av löper under en period av två år. För kontorets del är det mest angeläget att nödvändig tillsynsvägledning kopplad till den nationella strategin de facto tas fram innan utpekade tillsynsaktiviteter i strategin ska utföras. Innehållet i tillsynsvägledningmaterialet bör även uppdateras och revideras med jämna mellanrum. I nuvarande strategi finns fokusområden där tillsynsvägledning och information tas fram först efter att kommunerna genomfört tillsynsaktiviteter eller ett par månader innan målperiodens slut. Miljökontoret anser att det är viktigt att även de centrala myndigheterna planerar för att få effekt av de tillsynsaktiviteter som beslutats i strategin, genom att tillsynsvägledningsplanerna är synkroniserade med strategin.

Samberedning

Ärendets har inte samberetts.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Beslutet innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Helena Götherfors

Kontorschef

Ana Camargo Valencia

Enhetschef

Beslutet skickas till

Remissvaren ska ha kommit in till Miljödepartementet senast den 10 juni 2022.

Svaren lämnas per e-post till m.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till marie.becker@regeringskansliet.se

Ange diarienummer M2021/02410 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. PDF) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument